

Ország, világ tudja, hogy általános szavazati jog kérdése pusztító méreg gyanánt lett az így is válságos politikai és társadalmi életünk háborgó hullámaiba keverve.

Ország világ tudja, hogy egy . . . * politikailag jelentéktelen ember szította és sugalmazta most a kérdés felvetését, a felébredt nemzeti önérték és jogos nemzeti követelmények kijátszására és ellensúlyozására.

A f. hó 20-án tartandó u. n. népgyűlés tehát politikai gyűlés, par excellence.

Ha csendes, nyugodt országos viszonyok közt és arra való hivatott emberek által lett légyen az «általános szavazati jog» kérdése napirendre tűzve, nekünk mint a progressio előharcosainak kötelességünk nemcsak a kérdés mellett állást foglalni, hanem a küzdők között az elsők lenni.

Mai politikailag és társadalmilag válságos időkben azonban minden *önérzetes magyar* embernek kötelessége legalább is távol maradni ezen mozgalomtól. És ha ez az intelem szól az általánosságnak, annál inkább kell hogy szóljon a szabadkőművességnek, mivel hogy a □ falai közzé a politikát bele vinni *veszedelmes vállalkozás*.

De különben is, ha a □ tagjai, egyénileg jónak látták volna a népgyűlésen részt venni azt megtették volna körlevél nélkül is. A körlevél tendenciózussá teszi a részvételt.

Sz . . . tv . . . ek! Ne szítsuk a lángját, a láztól égő magyar politikai életnek! ne zavarjuk még jobban össze a polgárok közti béktelenséget.

Sz . . . tv . . . fájlalom az érd . . . fm . . . ezen körlevelét, fájlalom annál inkább, mivel mindnyájunk előtt tudva van, hogy milyen bölcs belátással és körültekintéssel intézi a □ ügyeit és mégis most, ő ellenére kérem kell benneteket, hogy ez alkalommal *ne* kövessetek hívó szavát.

tst . . . szeretettel: *Dr. Döri.*

* Itt egy durva jelző, melyet nem akarunk reprodukálni. Szerk.

A politikai válság.

A válságban nincs újabb momentum.

Lukács László ischli utjához kombinációkat fűznek, de ez hiába való dolog. Egész határozottsággal állítják, hogy kihallgatása *nem függ össze semmiféle újabb békeiési kísérlettel*; a király tudni akarta, hogy Magyarország a passzív rezisztencia mellett meddig képes nemzetközi kötelességeinek és Ausztria szükségleteinek eleget tenni és ennek megítélésére meghivatottabbnak tartja Lukács Lászlót. És ez tény. Ma ez irányban csakugyan ő tud legbiztosabban mondani. Hogy a király erre kíváncsi, az is természetes, mert ettől függ a további lépések határnapja. Ezek után Lukács kihallgatásának nem tulajdonítanak fontosságot és meg vannak győződve, hogy ez a kihallgatás, még ha a tudósítók téves nyomon járnának is, semmi befolyással sem lesz a válság további folyamára.

Fejérváry lemondási hite.

A »Budapesti Hírlap« azt újságolja, *Fejérváry lemondott*; még szeptember 15 e előtt egészségi okokból visszalép és helyét *Láng Lajos* foglalja el.

Apponyi befejező cikke.

Gróf Apponyi Albert »*A törvényes ellentételezés*« című cikksorozatának ma jelent meg a negyedik, befejező közleménye a B. H.-ban. Ezuttal a kormány és a törvényhatóságok közt való törvényes jogviszonyról szól, következőket fejtegetve:

A kormánynak kiterjedt ellenőrző és rendelkezési joga van a törvényhatóságokkal szemben, de mindig azzal a jó gondolattal, melyet az utóbbi a képviselőháznál kereshet, ez a jogorvoslat pedig csak parlamentáris kormányval szemben érvényesülhet. Olyan kormány irányában, mely a képviselőház határozatát semmibe sem veszi, mely a politikai felelősség biztosítását félretolta, nincs annak semmi értéke, ilyenkor az tényleg nem érvényesíthető. Mivel pedig a törvény a kormány hatalmát a törvényhatóságokkal szemben ama jogorvos-

lattal együtt, azzal elválaszthatatlan szerves összefüggésben állapította meg, világos, hogy ezt a hatalmat csak parlamentáris kormány veheti törvényes alapon igénybe. Alkotmányellenes kormány nem követelheti rendeleteinek azt a feltétlen érvényesítést, amelyet a törvény az alkotmányos kormánynak biztosít, vagyis hogy nem élhet a megtorló- és kényszereszközökkel.

Az alkotmányellenes kormányzás tényéből sok jogi következés folyik, amelyet az illetékes tényezők érvényesíthetnek, de nem kötelesek mind megannyit érvényesíteni. Ki kell választani azokat, amelyek útján a kormányzás tehetetlenné tételének célját a nemzet lehető legkisebb károsodásával érik el. Minthogy erre nézve tökéletes kañisztikát megállapítani nem lehet, csak egy határvonal létezik, amelynek megtartásával a törvényhatóságok biztos uton és a kívánatos egyöntetűséggel haladhatnak és ez a törvényesség hatása. Tartsák fel a kormányval a törvényben előírt összeköttetést, teljesítsék a kormány ama rendeleteit, amiket tartalmukban törvényeseknek ismernek el, de ami az ő belátásuk szerint törvénytelen, azt egyelőre tegyék félre, kivéve, amikkel szemben a közigazgatási bíróságnál lehet orvoslást keresni.

Ha alkotmányos kormány alatt támad nézeteltérés valamely intézkedés törvényességére a kormány és törvényhatóság közt, a nemzeti képviselő dönti el a kérdést, de alkotmányellenes kormány jogi nézetével szemben a törvényhatóság követelhet felsőbbiséget a magánézetének a kormányé felett: ő törvényes hatóság, míg amaz törvénytelen. Ami a községek és egyes honpolgárok szerepét illeti, az önkéntes adófizetés és a katonáskodás mellőzésén kívül abból kell hogy álljon, hogy alkalmazkodjanak a törvényhatóságok rendeleteihez.

Az Ujság a kibontakozásról.

Tisza István gróf lapja *Az Ujság*, melynek politikai jólérsétségéhez kétely nem fér, a következőket írja:

»Szeptember tizenötödikén a képviselőházban a kormányelnök részletesen ki fogja fejteni azokat a katonai, belügyi és gazdasági reformkérdéseket, amelyeknek alapján akár a koalíció, akár új pártalakítás révén a kibontakozást elérhetőnek tartja. Ez a fejtegetés pontosan megállapítja a kormány további poli-

»Szolidársági bizonyítvány!

Alulírottak ezennel igazoljuk, hogy a Nagyságos Asszony kedves férje a legszolidabb férj s a legjobb társaságban, kellő ellenővés alatt áll és ül. Alíráások. Alírták az öreg szenvedők társaságának összes tagja, aztán elküldtük kiki a feleségének s jámbor ábrázattal vártuk a hatást.

A mi nem is maradt el.

Negyednap elszontyolodva találkoztunk; mind a ketten egy-egy levelet tartottunk magunknál. Feszengtünk, de egyik sem akart előhozakodni a »hatással.«

— Szervusz.

— Szervusz.

Szünet.

— Szép idő van.

— Kivált ha nem esik.

— Ujabb szünet

— Egy kis eső jó volna.

— A hogy vesszük.

Sztrájktrő barátunk nem állotta tovább; kibökte a szót:

— Te pervesztő, te levelet kaptál hazulról.

— Te is.

— Te kikapsz a levélben.

— Te is.

— Igaz, fakadt ki az öreg nemes felháborodással. Itt az ördög keze munkálkodik. Az oktatta ki az asszonyokat egyformán.

Itthon aztán megtaláltuk a szolidársági bizonyítványok fiaskójának okát. Társaságunk valamelyik hűtlen tagja ekképp egészítette ki a szöveg utolsó sorát: » . . . a kellő ellenőzés alatt áll, ül és kocszintgat.« És mi ezt irattuk alá a fél tisztai karral! Persze hogy ilyen alapos bizonyíték nagy hitelre talált.

Küldhettünk aztán akár a Verwaltungs-Kommission által láttamozott szolidársági bizonyítványokat hazafelé; pompásan kieszt okiratok csufosan megtépszott böcsületét többé helyre nem állíthattuk.

Katonai szívünknek annál keservebben esett ez a csalódás, mert a szolidársági bizonyítványok, mint a házi felsőbbséghez intézett jelentések teljesen a szolgálati szabályzat II. rész, XVI. fejezet, 2. §. 6. pontja második bekezdésének szemmel tartásával készültek, a mely szerint: »kell, hogy minden jelentés a leírandó tényállásnak hű képét adja.« S máig sincs perrendszerűleg megczáfolva, hogy igazságot írtuk.

Csalódván az egyik reglamában, fájó szívünk a másikkhoz vonzott bennünket. Elhatá-

roztuk, hogy a legközelebbi kivonulásnál a gyakorlati szabályzat pontos betartásával fogunk tündökölni.

A legközelebbi alkalommal támadás volt a gyakorlat tárgya: szem előtt kellett tehát tartani a gyakorlati szabályzat 65. §. 556 pontját, mely szerint: »Az erőknök célszerű, a kezdeményezést megóvó és erős ütközeti auzonal gyors alakítását célzó csoportosítása a fejlődésnél, valamint kedvező terepviszonyok az ütközet helyén nem csak az ütközet megkezdését könnyítik meg, hanem azt is lehetővé teszik, hogy már a csata kezdetén előnyöket vívjunk ki, a melyek következménye esetleg igen gyors döntés is lehet.«

Sajnálattal kellett azt az állandó tapasztalatot tennünk, hogy a reglamában oly melegen ajánlt »gyors döntés« a hadügyi vezetőséget hidegen hagyja. A döntés mindig lassan következett be s minél korábban rukkoltunk ki, annál később volt bevonulás.

Az ütközet egész menetét csak annak befejezte után tekinthettük át, mikor a megbeszélés következett. Addig gyakran igen kevés tevékenységi körünk volt, de azt emberül betöltöttük. Például nem utközött a reglamába, hogy míg tartalékban pihentünk, pompás epret szed-

Intézeti felszerelések előírás szerint leányok és fiuk részére a legcsóbban

Fő-üzlet:
Fő-utca

CZILLÉR IMRE

Fiók-üzlet
Szt.-László-ter

áruházában szerezhetők be. Costümök, pongyolák blousok, a legdivatosabb kivitelben, salonomban készülnek.

tikai terveit s esetleges választásokra egyuttal pártprogrammul is szolgálhat.

Ha a koalíció nem óhajtja a nemzetre való apellálást és ennek siettetését, akkor tárgyalásokat kezdeményezhet a kormányelnök fejtegetései alapján és olyan megállapodásokra is juthat, amelyek fölsőlegessé teszik az új választást, mert olyan pártalakulást teremthetnek, amely biztosíthatja, legalább egyelőre a parlamenti munkálkodás zavartalanságát.

Ez a program a kiszivárgott hírek szerint a katonai kérdéseken kívül világosan megszabja a választási reform és ennek keretében az általános titkos szavazati jog tekintetében is a kormány álláspontját és gazdasági és szociális téren egész sereg nagy horderejű kezdeményezést fog felölelni.

Katholikus tanítók gyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

A Magyarországi Katholikus Tanítók Országos Bizottsága tegnap tartotta gyűlését Budapesten a Szent-István-Társulat disztermében délelőtt tíz órakor. A gyűlést kilencz órakor szentmise előzte meg Jézus szent szive templomán. Mise után élénk részvétel mellett kezdődött meg a gyűlés. A bizottság új elnöke Szentgyörgyi *Fordán* Károly szatmáregyházmegyei áldozópap, apát szépen szárnyaló megnyitót mondott. Kegyeletes, megható szavakkal emlékezett meg nagynevű elődéről, a boldogult emlékeztető *Steinberger* Ferencz volt nagyváradi kanonokról, kinek helyét most betölti.

Nem tudja, hogy válik be majd ez az utódlás, de bizik Istenben. És, aki Istenben bizik, nem csalatkozik. Az egyház dicsőségére s a haza előhaladására mindig részt kér a munkából. *Isten, király, haza* legyen jelszavunk. Ha ezt a szent jelszót tartják szemük előtt a néptanítók, akkor vallásos, királyhű és hazájukért lángoló polgárokat nevelnek. (Éljenzés.) Okos ember nem lehet a katolikus iskolák ellensége, mert ezek az iskolák a rájuk bízott gyermekeket mindig csak szépre, jóra, nemesre

tanították. Megtanították imádkozni, dolgozni. *Vedd szét, ha van lelked hozzá, az imádkozó gyermek kezét és megfosztottad lelke legszebb ideáljától.* (Taps.) Van egy szellemi áramlat, mely a katolikus iskolák nevelő jogát megsemmisíteni törekszik. Hirdetik, hogy a vallásos iskola nem tud a kor színvonalára emelkedni. Az ilyen törekvés nem a kultúra fejlesztésére, hanem Isten ellen irányul. *Ez az áramlat a nemzet élete ellen tör,* (Ugy van!) mert a vallásos nevelés megszüntetésének következménye a pusztulás. Nagy államférfiakat idéz, kik azt mondják, hogy az államnak az egyház munkáját meg kell becsülni. (Élénk helyeslés.) Népoktatási törvényjavaslat küszöbén állunk. Nem volna helyes, ha az állam minden jogot az iskola körül magának tartana fenn. A felekezeti tanítók rossz helyzetén is segíteni kell. Teljesítsük kötelességeinket, hogy népiskoláink megfeleljenek magasztos hivatásuknak. Legyen ezen a munkán az Ur áldása!

A lendületes beszédet általános éljenzés kísérte s a hallgatóság osztatlan tetszésével találkozott.

Bodnár Gáspár szatmáregyházmegyei áldozópap, a szatmári tanítóképző tanára kizárólag *Steinberger* apátkanonok emlékének áldozott emlékeztetésében, amelyet a gyűlés a mélyen átértett fájdalom igaz bensőségével hallgatott.

Fájdalom és gyász nehéz idejében vigaszunkra szolgál az az édesen gyötrő kétey, vajjon elhunyt vezetőnk nincs-e közöttünk? A szellemmel és szeretettel nem bír a halál. Az élőkre nagy hatást gyakorolnak a holtak. Nem szününk meg idézni vezérünk hallhatatlan lelkét, hogy vezesse a mi ügyünket. Adatokat sorol fel az elhunyt életéből. Méltatja pedagógiai munkáit, melyekben *nagy eszmék, igaz lelkesedés és ügybuzgalom* tükröződnek vissza. Ennek a *világító meteor*nak lehullását megdöbbenéssel láttuk, de vigasztaljon bennünket az, hogy elköltözött mesterünk halhatatlan.

A nagyhatású emlékeztetés elhangzása után *Dreiszigler* Ferencz adta elő részletes, tanulságos titkári jelentését. Utána *Prohászka* Ottokár dr egyetemi tanár szólott a *magyar katolikus tanítóról a keresztény szociálistizmus szolgálatában.* Prohászka beszéde elé, mint minden alkalommal, amikor a hirneves szónok felszólal, igen nagy várakozás és figyelem fordult.

A szociális kérdésen kell mindenkinek dolgoznia, mert az *egy új világalakulás* kérdése. A szociáldemokraták tulzók. Ezzel a tulzással szemben áll a keresztény szociális kultúra. Ezt kell a katolikus tanítónak is programjába írni. Nemcsak a munkásoknak, az egész társadalomnak kell a szociális programért lelkesedni. *A népet vezetni a papnak és tanítónak a feladata,* (Alános élénk helyeslés.) nevelni kell a népet a valódi szociálistizmusra, nehogy a szociálistdemokrácia félrevezesse. A szociálistdemokrácia fölkelte a vágyat a boldogulás után, de az erkölcsi életet eltompítja. A keresztény szociálistizmus feladata az erkölcsöt a nép lelkében nevelni. A tanítónak ezt kell szem előtt tartani, hogy a kulturális szociálist fejlődést és a nép boldogulását elősegítse.

Kitörő taps fogadta a magas röptű, tartalmas beszédet, amelyet a lelkes éljenek többször megszakítottak.

Prohászka után *Barabás* György sárvári igazgató-tanító tartott előadást a hitvallásos tanítók anyagi helyzetéről, sürgetve, hogy az az állami tanítókéval egyenlősítessék. *Szabó* Rezső nagyváradi tanító, aki igen szorgalmas előadója a katolikus tanítógyűléseknek, a tanítói nyugdíjtörvény revíziójáról, valamint a kántorianitók nyugdíjsérelméről értekezett. *Dreiszigler* Ferencz titkár a magyarországi katolikus tanítók országos szervezéséről, *Jessenák* Gábor báró esztergompárkányi plebános és *Bertalan* Vincze esztergomi képzőtanár a latin és görög szerzetású népoktatási intézetek rendtartásáról ér-

tünk s azzal üditettük harcckészségünket. Vagy hogy a karddal virágokat kaszáltunk. Egyszer aztán a tartalékban összekerültünk többen a bánási délibábal. Ő volt a rangban legidősebb, tehát átvette a parancsnokságot.

Első dolga volt a szakaszparancsnokokat maga közé gvűjteni.

— Nehéz feladatunkat úgy oldjuk meg, hogy lehetőleg népszerűsíteni fogjuk a részleteket kezdte a parancsokat osztani. Minthogy erdőben vagyunk, a helyzetnek megfelelőleg a szakaszparancsnokokat indiánus nevekkel fogom jelölni.

Ki is osztotta a neveket. Egyik lett a Zöld Kaimán, másik a Rettenthetlen Puma, harmadik az Oroszlánszívű Medvefog. A mint a neveket gyakoroljuk, arra vágat a parancsnok s rákiált a délibábra:

— Egy szakasszal a rajvonalat megsűriteni!

A bánási délibáb egész terjedelmében meglepetve, hirtelen kiadta a parancsot:

— Oroszlánszívű Medvefog! A szakasszal a rajvonalat megsűriteni!

A parancsnok nagyot ámult.

— Mit parancsolt ön?

— A reglama értelmében: rajvonalat megsűriteni!

— Különös. En medvékről hallottam va-

lamit . . . de néhány nap óta fülzugásom van, az lehet az oka. Megkérdem a doktort.

Nagyot lélekzettünk, mikor a parancsnok a fülzugással együtt odább lovagolt.

Ezen szerencsésen tustünk; hanem azt megfogadtuk, hogy nem fogjuk indítványozni a reglamába az indián elnevezések felvételét.

Mikor a megbeszélésre került a sor, akkor derült ki, micsoda nagy dolgot cselekedett az Oroszlánszívű Medvefog. A parancsnok így adta elő:

— Láttam, hogy az ellenség egy önálló csapatot küld a jobb szárnyára. Erre elhatároztam, hogy ezt a csapatot teljes erővel megtámadom. A tartalékot használtam fel erre s ha le nem fujnak, fényes diadalt aratunk.

Az előadás alatt egy magyar kapitány alig tudta a nevetését visszatartani; ő az ütközetben *ellenség* volt. Megbeszélés után odament a a Medvefoghoz.

— Tudja-e, kik ellen akart ön erélyesen győzelmet aratni? Mellettem volt a lövölde. Kihozattam onnan egy csomó célfigurat, azokat felállítottam s azok ellen vezényelt az önök parancsnoka olyan erélyes támadást. Kár, hogy lefujtak s hogy szuronyrohamra nem került a sor. Egész erélyesen felpékelhették volna az összes céltablákat, azalatt pedig én oldalba fogom az egész zászlóaljukat s ha komoly a

dolog, nem menekül egy élő ember sem. — Hábóru esetén egy-egy ilyen magyar ötlet ütközeteket dönthet el. Az igaz, hogy efféle ötleteket nem ír elő a reglama.

Ugyancsak a megbeszélésnél előfoglak egy osztrák önkéntest is.

— Önkéntes! Miért feküdt le maga a szakaszával a nyílt mezőn, mikor pár lépésre pompás fedezék volt ön előtt? Mit tanult a reglamában? Miért nem használta ki a terepet?

Az önkéntes zavarba jött, mint a falusi kis leány Pesten s ijedten felelt:

— Hát kapitány ur . . . valaki elordította magát, hogy *nieder!* arra én lefeküdtem.

A többi tiszt mosolygott; a kapitány nagyot nyelt.

— A ki *ordított*, az én voltam. Hanem az oroszlanak orditania kell, hogy megértse a számár. Abtretien!

Erre a csattanós válasza szétozlott a hivatalos megbeszélés; annál jobban összegyűltünk félhivatalosan, a fehér asztal körül. Támadás volt ott is; bellum omnium contra omnes. De a vezényszó csak magyar:

— Magas!

Csupán az a különös, hogy ha valaki sokszor gyakorolja ezt az egy magyar *kommandót*, utóljára lojális németességgel *nieder-t* csinál.

Uj üzlet!

Tekintettel az iskolaév bekezdésére a m. tisztelt **szülők figyelmébe** ajánljuk raktárunk megtekintését, hol **gyermek fehérneműek, paplanok, harisnyák és minden felruházásra szolgáló cikkek**

Uj üzlet!

óriási választékban s olcsó szolid árakban kaphatók.

Őszi divatujdonságokból nagy választék. Selymek rendkívüli olcsó árakban.

B. pártfogásukat kérve

kiváló tisztelettel:

Kenyeres és

Engländer, Szt.-László-tér,

(a Janky-féle fűszer-üzlet Kossuth-utca felé eső szomszédságában).

tekeztek. Guzsienitz Vilmos esztergomi tanító-intézeti igazgató a katholikus polgári iskolák és tanítóképzők állami szakfelügyeletéről szólott. Azután *Ember* Károly lovag, a bizottság világi elnöke tartott kiváló gyakorlati értékű előadást a katolikus polgári és felsőbb leányiskolák tantervjavaslatáról, valamint a nevelés és oktatás módszerét illető vívmányokról.

Leugrott a második emeletről.

— Minden áron meg akar halni. —

Pár héttel egy szerencsétlen idegbeteg embert hoztak Brassóból Nagyváradra hozzátartozói s gyógykezelés céljából a Szilágyi Dezső utczai Politzer-féle szanatóriumban helyezték el.

Haber Adolf a szegény beteg neve; brassói vasuti hivatalnok, aki nagyfoku idegbaja miatt vált meg állásától.

A beteg mindjárt megérkezése után egyik este felhasználta az alkalmat, míg mellette levő nővére néhány napra távozott, s a parkirozott udvaron egy éles konyhakéssel mellbe szurta magát. A kés azonban az egyik bordacsonton megakadt s így nem okozta halálát, csak könnyebb sérülést ejtett a betegre.

Ugy látszik azonban, hogy ezen öngyilkossági kísérlet után sem ügyeltek fel kellőleg a súlyos idegbajban szenvedő emberre s ez a gondatlanság tegnap végzetes szerencsétlenséget okozott.

Saltomortale a kövezetre.

Tegnap a beteg a reggeli órákban, nyolcz óra előtt, kiszökött a szanatóriumból s átment a szomszédos Adorján-házba. A nagy forgalmu házban, ahol egy pénztintzet is van, nem tűnt fel senkinek az intelligens kinézésű és ruházatu 30 éves ember.

Valószínűleg már az utcán elhatározhatta végzetes tettét *Haber* Adolf s azért kereste fel ezt a házat, amelynek mindkét emeletén erkélyek vannak. Hogy elhatározását végre hajthassa, beosont az egyik nyitva levő lakásba, amelyben éppen ez időben nem volt senki s így könnyen kijuthatott a színház oldalán levő egyik második emeleti erkélyre s innen gyorsan levetette magát az utca kövezetére.

A járó-kelők megdermedve a rémülettől, nézték a borzalmas ugrást, s mikor az iszonyuan összeroncsolt embert a kövezeten vonaglani látták, gyorsan hozzásiettek, mások pedig a mentőkért telefonáltak.

Pár perc alatt nagy tömeg verődött össze a rémes jajgatással vergődő ember körül. Csakhamar megérkeztek a mentők: *Nagy* Károly, *Szilágyi* Sándor és *Földesi* Imre városi tűzoltók s hozzá láttak az első segély nyújtáshoz. Bekötötték a folyton erősen jajgató ember sebeit s beszállították a biharmegyei kórházba, a hol dr. *Erdős* Adolf orvos vette ápolás alá.

A szegény szerencsétlen ember sérülései oly súlyosak, hogy biztosan belehal sebeibe. A felső jobb lábszár eltört, anynyira, hogy a lábfej egészen hátra fordult, ezenkívül karján és fején szenvedett súlyos sebet. Az orvos véleménye szerint agyrázkódást is szenvedett s már ezért is menthetetlen.

RADIUM. Már a régiek sejtettek némely ritka ásványvizben oly titkos gyógyerőt melyet mágneses jelenségekkel magyaráztak. Az igazi okot azonban csak a legújabb korban ismerték meg, amidőn néhány gyógyforrásban rádiumot fedeztek fel. Hazánkban ezen csodás elem eddig egyedül a Schmidhauer-féle **IGMÁNDI**-késérővizben találtak s így érthető vele elérhető gyógyeredmény. Már fél pohárral használva eltávolítja a gyomorban és belekben fészkelő sokféle betegség csirját s ezzel elejét veszi a baj kifejlődésének. Mint fél kúra gyomor- és üdöbajokban; továbbá **elkővéresedés, szívelhályosodás** s azzal járó fulladásnál sárgaság, máj- és lépdegenat, cukorbetegség, aranyér, csúz és köszvényél, vörösség stb. kitűnő eredménnyel használható. Kapható Nagyváradon mindenütt. Nagy üveg 50 fillér, kis üveg 30 fillér. Főszéküldés a forrástulajdonos Schmidhauer Lajos gyógyszerésznél, Komáromban

Az öngyilkossági kísérlet csakhamar elterjedt az egész városban s nagy megütközést keltett

Mindenesetre különös, hogy egy szanatóriumból a súlyos idegbajosok olyan könnyen kijöhetnek. A felügyelet hiánya okozta ennek a szegény embernek a pusztulását.

Levél Alsó-Kosályra,

T. Tankréd urnak

Alsó Kosály.

Nem tudom, Deust kiáltottak-e a magyarok — Alsó-Kosályon Ha Ön mondja, ebben a kutya melegben elhiszem, csak ne vitatkozzunk. Hanem azt már nem hiszem, hogy valaki a padlás gerendáktól villamosvasuttal és kulturpalottákkal álmodjék.

Erre mifelénk ha valaki sok galuskát eszik vacsorára attól szokott szárnyas bikákkal álmodni. Nem az alsókosályi galuskáktól álmodott Ön — kulturpalottákkal?

Szárnyas bika — kulturpalota — erre mifelénk csak pingálva és álomban látható.

Sietek ennél fogva Önt gerendás álmaiból fölébreszteni a rideg valóra. Hónap végén jobb ugyan aludni és álmodni elsejéről, de mivel Ön még e hóban hazajön, hát csak fel az álomból s gondolkozzék a valóságról.

A mint megérkezik Ön Nagyváradra, megnézi az állomásnál, van-e akitől kölesön kérjen hat hatost a konflisra? Mivel ilyen vagyonos halandót hónap végén nem fog találni, saját alkalmosságán indul neki a Fő-utczának, nem az álombeli villamoson.

A Fő-utczán meg fogják Önt lepni a házak, meglepi a járda is, különösen ott, ahol nincs. Három méter széles lesz nem a járda, hanem a kocsiút. S bizonytal örvendeni fog a lelke azon a szép összevisszaságon, hogy hol a ház szalad neki a járda szélének hol a járda a háznak. Ez azonban ne zavarja álmait. A házak tulajdonosai valamikor ellenségek voltak s úgy építettek, hogy lakásaik is mérgesen hátat fordítsanak egymásnak.

Irók és művészek köre? Megtalálja ezt is, mindig a legújabb kávéházban; ahol t. i. új a hitel. S mivel ilyen új kávéház átlag minden ujhaldkor nyílik városunkban, ezért irodalmi és művészeti életünk a bor- és sör iparral, valamint a kávéházak csödjével együtt örvedetes föllendülésnek örvend.

Ön a Kórház-utca végén nyári színiakört látott? Kérem, csak nézze meg. Van ott egy színes ház. Abban vannak mindazok, akik a téli előadások után még nyáron is színházba kíváncsok Nagyváradon.

No és ezután itthon micsoda forradalmi átalakulást akar Ön! Vacsora! Hűsítő! Szivar! Jó ha gyufát kap, kölesön, visszatérítés szigorú kötelezettsége mellett, két tanu előtt. Aztán kiszólunk a szerkesztőség derék szolgálójának:

— Árpád! Tankréd hazakeresztelt és egy egy krigli sört rendelt mindenkinek.

Mire Ön bizalmasan, fanyar mosolylyal odasug Árpádnak kint, a folyosón:

— Hitelbe! Onnan hozza, ahol adnak még hitelbe.

Dr. V. Zs. házat sem tudom, hogy álmodhatta Ön kulturpalotának Mire hazajön, a kulturpalotán óriási betűket fog Ön látni:

OPASNO JE VAN SE NAGNUTI!

A mi a MÁV-on azt teszi, hogy *kihajolni veszélyes!*

A veszély onnan ered, hogy máskor kifejtett mérnöki okokból dr. V. Zs. annyi járdát sem kapott, amennyit egy kis sommás végzéssel betakarhatna. Ennélfogva a villamos valószínűleg a háza mellett fog elrobogni s jaj annak, aki kidugja a

fejét dr. V. Zs. ablakain! Opasno je glavni kroz prszor pruzsiti ili se van nagnuti!

Erre a felírásra Ön aggódva ugrik át az Apolló oldalára s keresi a villamost. Ne aggódjék, nem gázolja el. Fog Ön találni a Fő-utczán kis hegyet, nagy hegyet, szurkot, pöfékelő masinát, ezementet, homokot — ebből lesz, lesz, valamikor lesz villamos vasut. De mivel az egész vonaton opasno je van se nagnuti, a le ndő kis Tankrédokra való tekintettel — Ön akkor is gyalog fog bevillamosozni ku turszerkesztőségünkbe. *Adolár.*

Szerencsétlenség az építőállványon.

Katasztrófa a Royal-kávéház fölött.

— Saját tudósításunk. —

Ugyszólva, nap, mint nap olvasunk szerencsétlenségekről, balesetekről, katasztrófákról, amelyek építkezéseknél, tetőfedő, toronyjavítási munkálatoknál történnek. A legtöbb esetben gondatlanság, a kellő, lelkiismeretes körültekintés hiánya okozzák a többnyire gyászos kimenetelű baleseteket. Elsősorban hibásak a vállalkozók, a munkaadók, a kik nem fejtnek ki kellő utánjárást és ellenőrzést az ilyen nagyfoku felelősséggel járó munkánál, de hibásak nem egyszer maguk a munkások is, akik gyakran vakmerő bravurral keresik a legveszélyesebb helyeket az állványon vagy kötélben s valósággal kaczerkódnak a halálal. Általános szempontból sokszor van így a dolog, az adotti körülmények között, a jelen esetben azonban a mulasztás nem a munkásokat, hanem a munka felügyeletére alkalmazott közegeket, nevezetesen a *pallérokat* terheli. Szerencse még a szerencsétlenségben, hogy a baleset nem járt olyan súlyos következményekkel, amilyenekkel járhatott volna.

Mi a magunk részéről csak sajnálni tudjuk, hogy ez a mulasztás idősb *Rimanóczy* Kálmán nevével kapcsolatos, aki igazán humánusan és méltányosan bánik mindenkor munkásaival.

Az eset részletei a következők:

Hónapok óta folyik a szép berendezésű *Rimanóczy*-szálló renoválása. A munka, amelyre a helyszínen *Erdélyi* Sándor és *Nyék* Gyula pallérok ügyelnek föl, már befejezéséhez közeledik. Most, mintegy két hete, már a homlokzatot csinosítják a szobafestők. A renoválásnak ezt a részét *Dobay* Ferencz Kossuth Lajos-utczai szobafestőmester végzi segédeivel, akik tegnap készültek volna el az épület *Mészáros-utczai* részével.

A festők az ilyenkor alkalmazásba vett csigás függő állványon dolgoztak. Az állvány két ember számára volt berendezve. Miután azonban tegnap szombat volt s a kitérített munkát a délután folyamán hamarosan be akarták végezni *Erdélyi* Sándor és *Nyék* Gyula pallérok az állvány hosszát megkétszerezték, úgy, hogy négy ember dolgozhassék rajta. A kötél, amely különben amugy is gyöngye volt, a tekintélyes súlyemelkedés után is a régi maradt. Ez a könnyelmű ujtás, amelyről a vállalkozó munkavezetője sejtellemmel sem birt, különben nem engedélyezte volna, okozta a katasztrófát. Az állványon délután fél három óta *Darida* György, *Mitykó* János és *Mutnyánszky* Dániel szobafestő segédek és *Acs* Kálmán állványmunkás dolgozott, akit főként az állvány egyenúlyban tartására alkalmazták, hogy annál nyugodtabban dolgozhassanak a festőecsettel.

A munka közvetlenül a *Royal-kávéház* fölött az első emeleten folyt. Mikor itt végeztek,

* **Nagyboldogasszony a görög szertartásuaknál.** Görög katolikus és görög keleti polgártársaink holnap hétfőn ünneplik az Ur Jézus anyjának, Nagyboldogasszonynak ünnepét. Ez alkalomból a görög kath. székesegyházban, a görög keleti holdas templomban s a többi görög templomban ünnepi istentiszteletek lesznek.

* **Főkapitány Párisban.** Gerő Ármín rendőrfőkapitány szabadság idejét megkezdve holnap Párisba utazik Távolléte alatt minden hivatali teendőjét helyettese *Eleméry* Ferencz bűnügyi rendőrfőkapitány látja el.

* **Párbajozó képviselők.** Budapesten, a Fodor-féle vivőteremben tegnap párbaj volt *Lovászy* Márton és gróf *Csekonics* Gyula képviselők között. *Lovászy* segédei *Bolgár* Ferencz és *Ihász* Aladár voltak, *Csekonicsé* *Szemere* Miklós és *Jankovich* Gyula. A párbajt bandázs nélkül, nehéz karddal vívták. Két összecsapás volt, mindketten erős lapos vágásokat kaptak. A *Lovászy* karját ért ütés oly erős volt, hogy az orvosok beszüntették a párbajt. Felek nem békültek ki. A törvényhozók szép példával járnak elől a párbajellenes mozgalomban.

A párbajra egyébként a *Magyarország* szerdai számának *»Névtelen levelek«* című czikke adott okot *Csekonics* gróf a ciklik íróját kereste a szerkesztőségen, mire *Kaas* Ivor bárót nevezte meg, a ki azon kijelentéssel, hogy a gróftól személyében sérteni nem akarta s bárminemű elégtétel adására hajlandó, *Csekonicsot* meg is követte. A gróf eszel a nyilatkozattal nem érte be, hanem éles hangú levelet írt *Lovászy* Mártonnak, a lap felelős szerkesztőjének, amelyben azzal vádolta, hogy öreg emberek háta mögé bujik. Ez adott aztán újabb okot a lovagiaskodásra. Ismételve a leghatározottabban elítéljük az ilyen bűnös könnyelműségű játékot az étellel, amelyet Isten munkára és alkotásra, nem pedig haszontalan hívalkodásokra rendelt.

* **A révi cseppkőbarlang felavatása.** A magyar turisztika szép ünnepét ül ma megénk immár országos hírűvé lett részén, *Réven*, a cseppkőbarlangnál, melynél ma már modern szálló, vendéglő is áll rendelkezésre az E. K. E. buzgalma folytán. Az *Erdélyi Kárpát-Egyesület* ma vasárnap közgyűlést tart a barlangnál levő szállóban s ünnepélyesen felavatja a barlangot, a szállót s átadja a használatnak. A mai ünnepély programja: délelőtt és kora délután az érkezések sorrendjében a barlang megtekintése, ezt követi délután három órakor az E. K. E. közgyűlése, négy órakor a felavatási ünnepély, aztán társas vacsora a turista vendéglőben, végül táncz. Az ünnepélyen több mint százan vesznek részt Kolozsvárról, de igen sokan készülnek rá Nagyváradról is.

* **A katonaság által okozott károk.** A katonaság gyakorlatok alatt igen sok kárt okoz a gazdáknak a vetésekben, szőlőkben és gyümölcsösökben s ezeknek bizony csak egy kis része térül meg. A 7-ik hadtest parancsnoksága, a mostani nagygyakorlatok alomból átíratott intézett Biharvármegye alispánjához, amelyben tudatja, hogy a katonaság által okozott károk mindjárt a helyszínen felbecsültenek és megtérítettek, részben pedig az illető főszolgabíróknál 14 napon belül bejelentendők s ez esetben egy bizottság jár el a kár felbecsülésében.

* **Halálos verekedés Biharpüspökiben.** Halálos kimenetelű bicskázás tartja izgatottságban a közeli Biharpüspöki község lakosságát. Tegnapelőtt este a falu korcsmájában nagy duhajkodással mulattak a legények. A

duhajkodásnak, évődésnek, verekedés lett a vége s a verekedés áldozatot követelt. Az áldozat egy fiatal legényélet. A mulatozásban s majd a verekedésben ifj. *Rácz* Ferencz és három társa vitték a főszerepet. Ok kötöttek bele ifj. *Török* Jánosba. A korcsmából a verekedés kiterelődött az utcára s az oly heves lett, hogy ifj. *Rácz* Ferencz *Törököt* hasba szurta. A szurás oly erős volt, hogy *Török* rövid kilódás után kiszenvedett. A csendőrrök *Ráczot* letartóztatták s megvasalva szállították be Nagyváradra a kir. ügyészségre, hol kihallgatás után letartóztatták.

* **Esküvő.** *Ridzy* József törekvő fiatal iparos, ma tartja esküvőjét özv. *Kerekes* Alajosné szép és kedves leányával *Mariskával* Nagyváradon.

* **Fertőző betegségek Biharvármegyében.** Majdnem minden nap érkeznek be jelentések az egyes járásokból Biharvármegye alispáni hivatalához amelyekben fertőző betegségek fellépését jelentik. A járványos betegségek jórészt az abnormis dőjárás: a szárazság miatt előállott vízhiányból és egészségtelen víz használatából keletkeznek. A napokban Fugyivásárhelyen konstatáltak két typhus esetet, Kisujfaluban pedig bökhurut megbetegedés fordult elő.

* **Visontai képviselő családjának balesete.** Bécsben tegnap egy a pályaudvarról jövő kocsit a lovak elragadtak. A kocsis leesett a bakról és a csomagok is egymásután hullottak le. Végre az egyik hölgy megragadta a gyeplőt és a közönség segítségével sikerült a lovakat megfékezni. Két leesett dobozt, melyekben értékes holmik voltak egy suhancz ellopott. A kocsiban Visontai magyar képviselő felesége és unokahuga ültek.

* **Kossuth-szobor bizottság gyűlése.** A nagyvárad 48-as népkör Kossuth-szobor alapjának gyűjtő és végrehajtó bizottságának. t. tagjait tisztelettel kérem, hogy f. hó 27-én (vasárnap) d. e. 11 órakor, a 48-as népkör helyiségében tartandó gyűlésen megjelenni szíveskedjenek. Nagyvárad 1905. aug. 26-án. Hazafias üdvözléssel; *Diósy* Ferencz biz. jegyző.

* **Rulikovszky Kázmér emléke.** Kegyeletes évforduló lesz holnap, hétfőn. Holnap ötvenhat esztendeje, nemzeti szabadságunk egy rajongó martirjának meleg szíve szűnt meg dobogni. Kicsordult egy bátor férfi szív szabadságért lángoló vére, hogy megszentelje, megtermékenyítse Nagyvárad földjét is, hogy legyen egy sir Nagyváradon is, mely oltára a szabadságnak, a hazaszeretnek. Holnap ötvenhat éve, hogy *Rulikovszky* Kázmért, az orosz hadseregből hozzánk pártolt lengyel származású, de a magyarokkal együtt érző, együtt szenvedő dzsidás századost *Paskievics* az orosz fővezér Nagyváradon agyonlövete, 1849. augusztus 28-án a bóné-kuti mező rögére kiömlött a szabadságért lángoló vér s a zsarnok orosz azt hitte, hogy mikor golyója megállította lüktetését a hős magyarul érző szívének, akkor a magyar szabadságot is eltemették abban a szűk sírban, abova titokban ásatta a martir tetemét. — A zsarnok csalódott. Azon a síron virágok fakadtak. Gyöngéd honleányi kezek ültették. S e virágok a szabadság virágai lettek. A virágos sír hazafiságra tanító oltára lett a magyar szabadságnak, melyhez mi, késő unokák is ki kiharunk lelkesedést és hazaszeretetet tanulni. Evek óta a kegyelet ünnepévé avatta e napot Nagyvárad polgársága s az idén is, holnap a

szomorú évfordulón délelőtt 9 órakor gyászmisét tartanak a vértanu lelkiüdvéért a Szent László-plébánia templomban s kivonulnak a turulus obelisz alatt nyugvó hős sírját megkoszoruzni. Hisszük, hogy a kegyelet emez ünnepén a polgárság lefogja róni a gyászmisén való tömeges megjelenéssel a kegyelet adóját a dicső hős emléke iránt.

* **Eljegyzés.** *Eleméry* Ferencz rendőrfőkapitány, Nagy-Várad város kiváló tehetségű és szorgalmu tisztviselője, eljegyezte *Gerhard* Melaniát, özv. *Gerhard* Guidoné bájos és kedves leányát Bécsből.

* A hét humora.

Ischl és Königrätz.

Fejérváry megérkezvén Ischlbe, becsöngeti a szállóbeli szolgát.

— Látta-e már maga, hogyan kell ilyen tábornoki egyenruhát kiporolni?

Mire a szolga szerény pirulással a mellén függő katonai érdemjelre mutatván, — így felelt:

— Én is ott voltam Königrätznél.

Az orosz alkotmány.

Fejérváry (*Kristóffyhoz*): Ejnye, mi az ördögnek csináltatt az a czár új alkotmányt! Ha még egy kicsit vár, neki adhattuk volna a magyart.

Haza felé Ischlből.

Fejérváry (a vasuti hordárhoz):

— Ne emelje olyan könnyen azokat a ládákat, mert megtudják, hogy csak üres fenyegetés van bennük!

Igazságos.

Nagyon helyes és igazságos dolog, hogy a czár vonakodott a japánoknak hadikárpótlást fizetni, hanem inkább ellátási díjat fizet; mert a japánok ebben a háboruban nem szorultak kárpótlásra, ellátási díj azonban ugyancsak illeti őket, hiszen — jól ellátták az oroszokat.

* **Ellenőrzési szemlék Biharvármegyében és Nagyváradon.** Az idej ellenőrzési szemlék a közös hadseregbeliek számára következő sorrendben tartatnak meg:

Cséffán	október hó	2—5-ig
Nagyszalontán		7—11
Sarkadon		13—16
Tenkén		18—21
Beélben		23—24
Vaskóhn		26—27
Belényesben		30—nov. 4-ig
Magyarcsékekén	november	6—8-ig
Szalárdon	október	2—4
Mezőkeresztesen		6—10
Komádiban		12—13
Szeghalmon		16—21
Nagybajomban		23—26
Berettyóujfaluban		28—nov. 3-ig
Élesden	november	6—10-ig
Nagyvárad (központi j.)	okt.	16—19
Nagyvárad (város)		20—26

Utószemle a c. és kir. 37. sz. hadkiegészítési parancsnokságnál Nagyváradon a várban:

a cséffai, nagyszalontai, tenkei, beéli, vaskóhi, belényesi és mcsékei járások részére nov. 15-én;

a szalárdi, mezőkeresztesi, szeghalmi, sárreí, berettyóujfali és élesdi járások részére nov. 16-án;

a központi járás és Nagyvárad város részére nov. 17-én;

a Nagyváradon és környékén tartózkodó idegenek részére nov. 18-án.

Szülők figyelmébe!

Az iskolai év bekezdésével

A gyermekek teljes és czélszerű felruházása

legolcsóbb árban, legnagyobb választékban

Leitner Lázár-nál

Nagyváradon, Zöldfa-utcán, a Zöldfa-kávéház ajtajával szemben eszközölhető.

* **Diákok ellátása.** Budapesten egy dzsentryfamilia elfogad teljes ellátásra kisebb diákokat. Francia és német nyelvű társalgás, gondos házas felügyelet. Czim a kiadóhivatásban.

* **Időjelzés.** A magyar királyi központi meteorologiai intézet időjelzése augusztus 27-ére: meleg, északon, nyugaton sok helyt csapadék, szivatarok.

x **Sok pénzt takarít,** ha mindennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és férfi fehérneműt közvetlenül gyárakból rendel. *Kereskedelmi Iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em.*

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

Pannonia étterme és télikert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR,** termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK;** továbbá izletes villás-reggeli zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x **Dóra-crém** a legjobb pattaná sok seplő, sömör és napégetés ellen ára 1 kor. *Dóra-szappan 70 fillér,* készíti „**Kigyó**” **gyógyszertár** Nagyvárad, Bémer-tér Telefon: 431. szám.

x **Rádium-felfedezés Magyarországon.** A kir. magyar természettudományi társulat chemia ásványtani szakosztályának 1905 március 28-iki ülésében Szilárd Béla előadást tartott a Schmidt hauser-féle igmándi keserűvíz radio-aktivitásáról, amely szakkörökben nagy feltűnést keltett különösen azért, mert ez az első eset, hogy magyar ásványvizben rádiómutatott ki.

x Lapunk t. olvasóközönségének szives figyelmét felhívjuk **Czillér Imre** előnyösen ismert jóhírnevű divatárú cég lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x Valóban dicséretet érdemel az a tapintatos eljárás, melylyel **Haász Manó** Zöldfa, utca elején levő cég igen nagy vevőkörét kik sokszor óriási hullámokban lepik el üzletét; mindenkit meglepő, a legnagyobb technikai akadályokat leküzdve, gyorsan és pontosan elégti ki. S különben is mint olcsó, szolid híreről ismeretes kereskedőt, ajánljuk a vásárló közönség figyelmébe.

SZINHÁZ.

Az asszony verve jó. Pár nap mulva újra kinyílnak a Sztgligeti-színház kapui. Ezuttal azonban nem Thália papjai és papnői, lépnek a világot jelentő deszkákra, hanem derék iparos ifjaink, akik fáradtságot nem kímélve azon iparkodnak, hogy Nagyvárad műpártoló közönségének néhány élvezetes estét szerezzenek. Mint már egy héttel ezelőtt megtuk, **Lukácsy Sándor** „Az asszony verve jó” népszínművét fogják előadni. Az elnökség színlapot bocsátott ki.

Z E N E.

A Harmonia magyar hangversenye.

A múlt évi fényes sikerek sorozata után méltó érdeklődéssel néz városunk közönsége a Harmonia ez évi működése elé.

Az egyesület igazgató választmányának még a múlt évben kidolgozott, a lapokban

annak idején közölt, művészi programja szerint az ide hangverseny ciklust a „Magyar Hangverseny” nyitja meg, melynek tárgyát a komoly magyar zene műfajai és a magyar népdal művészeti kifejlődésének bemutatása fogja képezni. Nemes ambícióval készül az egyesület vezetősége tagjai lelkes támogatása mellett eme nagystylű hangverseny előkészítésére, a nagy számban jelentkező új együleti működő tagok pedig biztosítják a hatalmas zenekar fenntartását és megerősítését.

Az egyesület újbóli szervezése és a vezetőségben beálló változások elintézése végett az elnökség legközelebb egy rendkívüli közgyűlést fog egybehívni.

TANÜGY.

Kapunyitás az iskolákban.

A gimnáziumban.

A nagyvárad prem. főgimnáziumban a javító vizsgálatok aug. hó 30-án délelőtt 8—1 óráig lesznek megtartva, ugyanekkor tartjuk a felvételi és pótlóvizsgálatot is, ugyanekkor tartjuk a magánvizsgálatok írásbeli; szept. 1-én a szóbeli részét.

Az 1905—906. tanévre szóló folytatólagos jelentkezések és beiratások szept. 1-én és 2-án délelőtt 8—11 óráig történnek.

Szept. hó 4-én délelőtt 9 órakor Veni Sancte és a tanév ünnepélyes megnyitása.

Szept. 4. 5. 6. 7 és 9-én lesznek az érettségi írásbeli vizsgálatok; még pedig az utolsó napon, azaz 9-én a latinnyelvből; 11 és 12-én pedig a szóbeli érettségi vizsgálatok.

A Veni Sanctera és a tanév ünnepélyes megnyitására a t. Szerkesztőséget, a t. szülőket és a tanügy barátait tisztelettel hívja meg az

Igazgatóság.

A reáliskolában.

A tanulók fölvételét az igazgató szept. 1., 2. és 3-án d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5-ig eszközözi, még az első napon délelőtt kiváltképpen a II-ik osztályra, ahol már csak kevés hely áll rendelkezésre.

Az isk. év megnyitása szeptember 4-én reggel 8 órakor lesz. A javító vizsgálatok egy tantárgyból csakis külön nyert engedély alapján — augusztus 30-án, az erre engedélyt nyertek pótló vizsgálatát aug. 31-én reggel 8 órakor tartanak meg. Aug. 31-én lesznek a felvételi vizsgálatok is.

A pótló írásbeli érettségi vizsgálatok szept. 4. 5. 6. és 7-én reggel 7 és fél órakor, a pótló és javító szóbeli érettségi vizsgálatok szept. 9-én reggel 8 órakor kezdődnek.

A latin nyelvi kiegészítő osztály-vizsgálatok szept. 7-én d. u. 3 órától kezdve fognak folytani.

Az igazgató.

A közs. polgári leányiskolában.

A községi polgári leányiskolában az 1905-6. tanév a következőképpen veszi kezdetét.

F. é. szeptember hó 1-én, péntek délelőtt 8—12-ig tartanak a javító vizsgálatok, délután 3—5-ig a pótló, illetve felvételi vizsgálatok az iskolai helyiségben (Korona-utca).

Szeptember hó 2—5-ig bezárólag tartanak ugyanott a beiratások mindennap d. e. 8—12 ig d. u. 3—5-ig.

Szeptember 6-án reggel 8 órakor lesz a tanév ünnepélyes megnyitása.

Szeptember 7-én lesznek a magánvizsgálatok.

A községi polgári leányiskola I. osztályába csak olyan növendékek vétetnek fel, kik 10. életévüket betöltötték és a 4. elemi osztályt legalább jó sikerrel végezték, magasabb osztályba csak az előző osztály sikeres végeztével léphetnek. miert is a beiratásnál iskolai bizonyítvány és keresztlevél, ill. születési bizonyítvány felmutatandó, a 12 évet betöltött növendékeknek még újraoltási bizonyítványt is kell felmutatni.

Tandij 20 kor. mely összegnek első felét

a beiratáskor, másik felét februárban kell fizetni beiratási díj 1 kor. 30 fill.

A szülők a kéretnek, hogy gyermekeiket a beiratásból személyesen kísérik el.

Nagyváradon, 1905. aug. 25-én.

Az igazgatóság.

A női kereskedelmi tanfolyamban is folytatják a felvételt.

Az igazgatóság.

Az ipariskolai bizottság ülése.

Nagy-Várad város iparoktatási bizottsága tegnap délután ülést tartott **Ragány János** elnökléte alatt, amelyen a bizottság tagjai számosan jelentek meg. Az ülésnek két jelentősebb tárgya volt. A női kereskedelmi tanfolyam ügyében a miniszter leiratot intézett, amely szerint a beiratkozott tanulók létszámához nem köthető annak megállapítása, hogy milyen összeg legyen a beiratási- és tandij. A bizottság ki-mondotta, hogy a következő tanévben felállítják a tanfolyamot, a jövőre nézve azonban figyelembe tartják a miniszter leiratát. — A másik kérdés az iparos tanoncok tanulási idejének megállapítása körül forgott. A bizottság az eddigi rendet, az este 6—8 órai tanítási időt határozta meg jövőre is, az elsőfoku iparhatóság azonban, a tantestület véleménye alapján, nem hagyta jóvá a 6—8 órai tanidőt, hanem az 5—7 tanításhoz ragaszkodik. Heves vita támadt a kérdésnél a szakbizottságban. **Bertsey György** a 6—8 óra mellett, **Jancsó Károly** pedig az 5—7 órai tanítást mellett érvelt. — Végre is a bizottság elhatározta, hogy az I. foku iparhatóság elutasító határozatát megfelebbezi a II-od foku iparhatósághoz, a városi tanácshoz.

IPARÜGYEK.

Előljárási ülés.

Az ipartestület előljárási ülésének 1905. évi augusztus 24-én tartott rendes havi ülésén megjelentek:

Bertsey György elnök, **Andriska Károly** alelnök, **Badar Béni**, **Bodnár János**, **Grünberger Adolf**, **Juhász Benedek**, **Kuglis János**, **Molnár János**, **Peller Ferencz**, **Puskás Lajos**, **Sinka László**, **Stagl Kálmán**, **Táray Sándor**, **Uran Mihály**, **Voszka Ferencz** előljárók, ifj. **Cser János**, **Stettner István** számvevők, **Iványi István** pénztárnok és **Jankovich János** ipartestületi főjegyző.

A július havi ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után az elnöki jelentés ösmerteti az ügyforgalmat és a július havi pénztári számadások vizsgálatáról szóló jelentést.

A bevétel 1559 korona 88 fillér, június havi maradvány 3893 korona 31 fillér, összesen 5453 korona 19 fillér. A kiadás 893 korona 86 fillér, pénztári maradvány 4559 korona 33 fillér volt.

A nagyvárad rendőrkapitányi hivatal, mint felsőfoku iparhatóságnak az iparos tanoncz iskola tanidejének megváltoztatására vonatkozólag hozott véghatározatnak, mivel az iparoság részére ezen időváltozás káros hatással lenne sőt kivihetlen is, megfelebbezése kimondott.

A hazai ipartestületek központi választmányának körirata a kongresszusi kiküldöttek bejelentési idejének meghosszabbításáról. Tudomásul vették.

Az ujjpesti ipartestület előljárási ülésének köszönő irata a menháznak megtekintésére és tanulmányozására kiküldött bizottság szives fogadtatása és támogatásáért. Tudomásul vették.

A dicsőszentmártoni és a mezőturi ipartestületek zászlószentelési ünnepélyre szóló meghívójaira az ipartestület képviselőtere az ottani elnökök kérettek fel.

A menházi gondnoki állás betöltése a novemberi ülésre elnapoltatott.

A menházban építendő mosókonyha és a szálló helyiség kibővítésére vonatkozó munkálatok a jövő évre lettek elhalasztva.

SPORT.

Lóverseny Nagy-Váradon.

A Bihar megyei Gazdasági Egyesület verseny-egylete ez őszön is rendez lóversenyt a nagyvárad gyepen, szeptember 16-án és 17-én. A nevezési zárnap szeptember 6. este 8 óra. Mindkét nap 6-6 verseny lesz, a következő sorrendben:

Első nap, szombat, szeptember 16.

I. *Eladó verseny.* 1300 kor. egyleti díj 1000 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak. Távolság kb. 1600 m. Futat minden 3 éves és idősb. belföldi ló, mely 1905. évben 1800 kor. vagy azt meghaladó értékű versenyt nem nyert.

II. *Ürögdi akadályverseny.* 1800 kor. Ebből 1000 kor. a földmivvelésügyi miniszter ur díja, 800 kor. Urlovasok Szövetkezetének díja 1500 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak. Távolság kb. 4200 méter. Futhat minden 4 éves és idősb. belföldi és német ló, mely 1905. évben 1800 kor. vagy azt meghaladó értékű versenyt nem nyert.

III. *Szentmártoni gátverseny.* 1800 kor. Ebből 1500 korona adva a Magyar Lovaregylet által, a részére a földmivvelésügyi miniszter ur által engedélyezett szubvencióból, 300 kor. egyleti díj, 1500 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak. Távolság kb. 2800 méter. Futhat minden 3 éves és idősb. belföldi ló, mely 1905. évben 1800 kor. vagy azt meghaladó értékű versenyt nem nyert.

IV. *Iklódi gátverseny.* 1000 kor. a földmivvelésügyi miniszter ur díja, ebből 800 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak. Távolság kb. 2800 méter. Futhat minden 3 éves és idősb. belföldi félvér, mely 1905. évben 1300 kor. vagy azt meghaladó értékű versenyben, mint 1, 2, vagy 3-ik helyezve nem volt.

V. *Hadseregi akadályverseny.* 1200 kor. Ebből 1000 kor. Urlovasok Szövetkezetének díja, 200 kor. egyleti díj. 900 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak. Távolság kb. 4200 méter.

VI. *Bóné-kuti díj.* 1800 kor. Ebből adva 1500 kor. a Magyar Lovaregylet által részére a földmivvelésügyi miniszter ur által engedélyezett szubvencióból, 300 kor. egyleti díj. 1500 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak. Távolság kb. 2400 m. Futhat minden 3 éves és idősb. belföldi ló, mely 1905. évben 1800 kor. vagy azt meghaladó értékű versenyt nem nyert.

Második nap, vasárnap, szeptember 17-én.

I. *Eladó verseny.* 1300 kor. egyleti díj. 1000 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak. Távolság kb. 1800 méter. Futhat minden 3 éves és idősb. belföldi ló, mely 1905. évben 1800 kor. vagy azt meghaladó értékű versenyt nem nyert. A győztes 2000 koronáért árverés útján eladó.

II. *Nagy akadályverseny.* 2200 kor. adja az Urlovasok Szövetkezet. 1800 kor. az elsőnek, 300 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak. Távolság kb. 5000 méter. Futhat minden 4 éves és idősb. belföldi és német ló, mely 1905. évben 1800 kor. vagy azt meghaladó értékű versenyt nem nyert.

III. *Szálkai gátverseny.* 1000 kor., ebből 500 kor. adva Biharvármegye, 500 kor. Nagyvárad város közönsége által. 800 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak. Távolság kb. 2400. méter Futhat minden Biharvármegye területén ellett és nevelt 3 éves és idősb. félvér, mely 1905 évben 900 kor. vagy azt meghaladó értékű versenyben, mint 1, 2. vagy 3-ik helyezve nem volt.

IV. *Hadseregi gátverseny.* 1200 kor. ebből 1000 kor. az Urlovasok Szövetkezetének díja, 200 kor. egyleti díj. 900 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak. Távolság kb. 2600 méter.

V. *Zerge akadályverseny.* 1000 korona a földmivvelésügyi miniszter ur díja. 800 kor. az elsőnek, 200 korona a másodiknak. Távolság

kb. 4200 méter. Futhat minden 4 év és idősb. belföldi félvér, mely 1905. évben 1300 korona vagy azt meghaladó értékű akadályversenyben, mint 1, 2, vagy harmanik helyezve nem volt.

VI. *Vigasverseny.* 1100 kor. egyleti díj. 800 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak. Futhat minden ló, mely az 1905. évi nagyvárad lóversenyek valamelyik futamában indult, de nem nyert. Távolság kb. 1600 méter.

TÁVIRATOK.

Fejérváry nem megy.

Budapest. aug. 26. (Saját tud. táv.) A kormány féléhivatalosának kijelentette Fejérváry, hogy a lemondásáról szóló hírek alaptalanok. Nem távozik addig *amíg föladatát nem teljesítette.* Küldetése pedig az, hogy a nemzetet fölvilágosítsa arról, hogy mai állapota, amelybe a koalíció döntötte, *beteges tünet* amelyből ki kell gyógyítani: A nemzetet a koalíció félrevezette, ki kell ábrándítani a beteges képzelődésekből, hogy tisztán lásson. Ha a koalícióval másként boldogulhatnak, akkor a *törvény teljes szigorát* fogják alkalmazni.

Fejérváry egyébként mindjárt képviselőház első ülésén, szeptember 15-én befogja terjeszteni ismeretes reformjavaslatait. Ez lesz válassza a *koalíció föliratára.*

A hesseni nagyhercegnő állapota.

Budapest, aug. 26. (Saját tud. táv.) Frankfurtból jelentik a hesseni nagyhercegnő állapotában aggasztó fordulat állott be.

A béke.

Budapest, aug. 26. (Saját tudósítónk.) Berlinből jelentik, hogy *Kauch* báró, a japánok pénzügyi meghatalmazottja Rooseveltnél tett látogatása alkalmával úgy nyilatkozott, hogy a helyzet súlyos, de nem reménytelen.

Londonból jelentik: Valószínű, hogy a békekonferenciának mára hirdett ülését valamilyen ürügy alatt el fogják halasztani. Ha mégis lenne ülés, a japánok valószínűleg módosított javaslatokkal fognak előállni Szachalin ügyében. Ezeket a javaslatokat az oroszok el fogják küldeni Pétervárra. Witte kijelentette, ha Lammsdorff csakugyan úgy nyilatkozott, mint a lapok közölték, szavait csakis mint magánember mondhatta, Witte nézete szerint a helyzet változatlan s a *béke reménye* legalább is nem csökkent. A londoni Mornig Pest levelezője szerint a legnagyobb pesszimista is kénytelen bevallani, hogy a tárgyalás elhalasztása legalább is azt jelenti, hogy a meghatalmazottak időt nyernek.

Már pedig a békekonferenciát minden valószínűség szerint újra elhalasztják.

Párisból vett értesülés szerint a béke létesülhet, ha az oroszok a *japánok hadikölesének törlesztéséhez* jelentékenyen hozzájárulnak

Ezzel szemben a Daily Telegraph poresmouthi levelezője határozottan állítja, hogy a béketárgyalásokat ma megszakítják és a háború tovább fog folyni.

NYILTÉR.

Pártoljuk a honi ipart!

Az „Első nagyváradai Czipő- és Csizmagyár, Moskovits Farkas és Tarsa

kicsinybeni eladási üzletében.

(Kossuth-utca, régi rendőrségi épület.)

helyi kis iparosok által készített kizimunk czipők kaphatók eredeti gyári szabott árakon, hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

Moskovits Farkas és Tarsa.

Telefon: 417.

Szabott árak.

REGÉNYCSARNOK.

Milverton Ágoston esete.

Írta: A. C. D.

Fejét meghajtva, mosolyogva és pislogva tünt el Miverton a szobából. Egy perc múlva hallottuk a mint tova hajtattott

Holmes mozdulatlanul ült a tűz mellett, kezét nadrágja zsebében tartotta, fejét mellére szegezve és merően nézte a fényes parazsat. Vagy fél óra hosszat ült így csendben. Ekkor hirtelen felugrot olyan mozdulattal, mint mikor valaki határozott és berohant hálószobájába.

Kis idő múlva egy kikapós pofájú kecske. szakálu fiatal munkás a lámpánál rágyújtott agyagpipájára.

— Mindjárt visszajövök, Watson — szölt és eltűnt az éjszakában.

Megértettem, hogy ezennel megindította Milverton Ágoston Károly elleni hadjáratát, de nem álmodtam akkor, micsoda különös, hihetetlen fordulata lesz onnek a hadjáratnak.

Pár napig Holmes ebben a dresszben járt-kelt. Én csak annyit tudtam, hogy idejét Hampsteadben tölti és azt is tudtam, hogy semmi esetre sem hiába.

Végre egy zivataros alkonyon, mikor a szél rázta, zörgette ablakainkat, Holmes utolsó kis kirándulásáról tért haza. Levetette maskaráját, a kandalló elé telepedett és jóízűen felkaczagott.

— Észrevennéd-e rajtam, Watson, hogy házasodni készülök?

— Nem, semmi esetre sem.

— Akkor talán érdekelni fog, hogy eljegyeztem magamat...

— Édes czimborám! Így hát gratul...

— Milverton szobalányával!

— Szent ég!... Holmes!

— Hja, információkra volt szükségem, Watson!

— Mégis, kissé messze mentél nézetem szerint.

— De igen hasznos lépés volt... Ólomöntő vagyok, az üzletem virágzó és Escottnak hívják. Minden este kísértálm a leányzóval és elbeszélgettünk. Nagy ég, azok a társalgások. De végre is megtudtam mindent, a mire csak szükségem volt. Ugy ismerem a Milverton házat, akár a tenyeremet.

— De hát a leány?

Holmes a vállát vonogatta:

— Ezen nem segíthetek, kedves Watsonkám. Mikor ilyen dolog forog szóban, ki kell játszani az utolsó kártyádat. Különböző megvizsgálásodra mondhatom, hogy van egy gyűlöletes vetélytársam, a ki azonnal ki fog turni

mihelyt hátat fordítok a nőnek. Micsoda mesés ez a mai éjszaka!

— Talán kedvedre való ez az időjárás?
— Nekem ez igen alkalmas. Ide hallgass, öreg, ma éjjel kirabolom Milverton házáat.

Levegő után kapkodtam és megborzongott a hátam erre a nyugodt biztossággal tett kijelentésre. A hogyan a villám fénye szokta hirtelen bevilágítani a tájékat, úgy láttam én át egy pillanat alatt az ilyen vállalkozást ezer, meg ezer következményét... a felledezt... az elfogatást és egy szép, becsületes pályafutás szégyenteljes befelyezését... már láttam barátomat, a mint ő is az utálatos Milverton kényére van bízva...

— Az Isten szerelmére, Holmes, gondold meg, mit cselekszel! — kiáltottam.

— Édes öregem, már mindent megfontoltam. Soha sem cselekszem megfontolatlanul és nem vállalkozom ily drasztikus és veszedelmes dologra, ha valami más egyébbel is elérhetném célomat... De vizsgáljuk csak szép nyugodtan a dolgokat. Remélem, azt belátod, hogy ha gyakorlatilag büneset is, a mit el fogok követni, morális szempontból igazságosan járok el. Ez az egész rablási eset nem egyéb, mint a levélcsomag erőszakos kézrekerítése... ebben pedig te is segítségemre akartál lenni.

Gondolkoztam a dolgon.

— Igazad van — feleltem — morális szempontból mi igazságosan járunk el mindaddig, a míg csak olyasmit tulajdonítunk el, a mit törvényellenes dologra használnak fel.

— Tökéletesen így van. Mivel pedig morális szempontból igazsággal járok, a személyes veszedelem kérdésén kívül egyebet nem kell meggondolnom. Uri ember pedig ilyenén nem tűnődik, mikor egy dámán segíthet, a ki olyan tehetetlen helyzetben van.

— Borzasztó vissza lesz a helyzeted.

— Hja, éppen ez a dolog veszedelmes oldala. De nincs rá egyéb mód, hogy megszerzem azokat a leveleket A szerencsétlen fiatal hölgynek nincsen meg a kívánt összeg és senkire övéi közül nem bízhatja ezt az ügyet. Holnap van az utolsó határidő. Ha ma éjjel meg nem szerzem a leveleket, az az undok alak képes holnapután beváltani fenyegetését. Most már vagy sorsára kell bizonom kliensem, vagy ki kell játszanom ezt az utolsó kártyámat. Különb köztünk legyen mondva, Watson, öregem, én nem bánom a dolgot, mert ez mérkőzés köztem és a Milverton cizmü utálatos alak között... Első összecsapásonk alkalmával, mint magad is láthattad, én huztam a rövidebbet: Önézetem és a hirnevem sem engedné, hogy ennyiben hagyjam a dolgot.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Terjed a sertésvész. Az óvrendszabályok daczára a sertésvész Biharmegye területén mindinkább terjed. A sertéstartó gazdák a pár év előtti nagy pusztítás után csak nagy óvatossággal, s erősen redukált mennyiségben tenyészítik ugyanis a sertést, mert félnek a károsodástól. Az utóbbi időben a vész alábbszállott, részben azért is, mert sok helyen már elvéve, az egyes gazdáknak van, inkább csak saját szükségleteikre sertésük. Most azonban egymás után üti fel fejét újból a sertésvész egyes biharmegyei községben. Legujabban Gyanta és Széplak községekben konstatálták a sertésvészt. A főszolgabírák az óvintézkedéseket foganatosították.

A gabonatózsde határidői.

Budapest, aug. 26.

Buza okt.	— — — —	15.72
Rozs okt. re	— — — —	12.80
Tengeri április 1906.	— — — —	16.74
Zab ápr. -ra	— — — —	12.22
Repeze aug. -ra	— — — —	24.90

Értéktőzsde.

Budapest, aug. 26.

Osztrákhitelrészvény	— — — —	669.25
Magyar hitelrészvény	— — — —	782.75

Leszámloló bank	— — — —	474.—
Rimamurányi	— — — —	588.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — — —	675.—
Közuti vasut	— — — —	572.—
Városi villam s vasut	— — — —	314.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 aug. 26-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — —	115.40
Magyar koronajárdék 4%	— — — —	96.65
Magyar koronajárdék 3 1/2%	— — — —	87.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — —	96.50
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — — —	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	— — — —	217.50

Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — — —	166.—
Osztrák járadék papírban	— — — —	100.30
Osztrák járadék ezüstben	— — — —	101.20
Osztrák járadék aranyban	— — — —	115.50
Osztrák korona járadék	— — — —	166.50
1860. oszt. államsorsjegyek	— — — —	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — — —	16.30
Magyar hitelbank részvény	— — — —	783.75
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — — —	674.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — — —	67.650
20 frankos aranz (Napolendor)	— — — —	19.06

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. ér. közönséget, hogy a villamos művek izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3.4 watt fogyasztással egyenként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér,** homályos (matt), színes fényképező lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyeregyenként 1.5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatója elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Globin

a legjobb és legfinomabb
czipórisztítószer

Merza Kálmán

szijgyártó

Szent János-utca 48.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát. Ugymint: **kocsizó szerszámok, lovagló nyergek és hadifelszerelési szijzatok** készítését. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri tisztelettel

MERZA KÁLMÁN
szijgyártó

Szent János-utca 48 szám.

Vidéki megrendelések és javítások jutányos áron, gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 1226

H i r d e t m é n y.

Biharmegyei Takarékpénztár zálogháza

szeptember hó folyamán

árverést tart.

Felkértenek a zálogjegytulajdonosok jegyeik rendezésére.

Biharmegyei Takarékpénztár

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezesség mellett
háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba
berendezések, valamint egyes butor-
darabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN.**

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalata.

Kívánatra rajzok és költségvetések.

„MERKUR”

Kereskedelmi és mezőgazdasági termékek,
ingók- és ingatlanok, házak,
üzletek, földbirtokok és bérletek vételét és el-
adását közvetíti.

Bank-törlesztés- jelzálog-állami, me-
gyei-városi és magán-
tiszviselő kölcsönöket olcsó kamatláb mellett
kieszköztől.

Ertékpapírok vétele és eladása.
Tőzsdei megbízások. Reclamok

Hirdetések terjesztését.
felvételét az összes bel- és
külföldi lapokban nyomtatvá-
nyok megszövegezését, címzését és kibocsá-
tását.

Információkat beszerez a legszélesebb kör-
ben úgy kereskedelmi, mint
családi ügyekben a legnagyobb discretió és
pontosság mellett a

„MERKUR”

**Kereskedelmi ügynökség Nagy-
Váradon.**

Szent János-u. 6 1263

Uj üzlet.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a mélyen
tisztelt vevőközönséget, hogy helyben a

Fő-utczán

ujjonnan épült Stern-palotában, a Szé-
chenyi-szállodával szemben egy

**fűszer-, csemege-
üzletet nyitottam.**

Hol is mint városunkban jelenlegi vállalatom
hézagot pótló intézmény, amennyiben főelvem
a legkisebb bevásárlásnál is a nagybani ára-
kat alkalmazni a legfinomabb elsőrendű
árak és pontos előzékeny kiszolgálás, amidőn
is kegyes támogatásukért esedez

mély tisztelettel:

Blaha Istvánné.

Helybelyi megrendelések
azonnal házhoz küldetnek, vidékiek díjtalan
csomaglással vasúthoz szállítva.

Özv. BRÉM JÁNOS-né nevelő-és tanintézete

leányok számára

SZÉKELYHIDON, az Érmellék középpontján.

Több mint 30 év óta működik az intézet a tanítás
és nevelés terén, mindenkitől elismert és méltányolt si-
kerrel. Tanítja nyilvánossági joggal az elemi iskolák min-
den tárgyát, magánjelleggel pedig a polgári iskolák tár-
gyait is. Ezenkívül külön kiváló oktatás a *kézimunka*
*minden ágában, zongorában, német- és francia-
nyelvben.* A növendékek gondos felügyelet alatt állanak.

Havi 50 koronáért bentlakásra és ellátásra is vállal
növendékeket az intézet igazgatónöje. Egészséges fekvésével,
kedves kertjével igen ajánlható ez intézet a városi tulsufolt
iskolákkal szemben a szülők figyelmébe, kiknek szívéükön fekszik
leányuk szellemi és testi egészséges, természetes nevelése.

1276

Eladó ház.

A város legegészségesebb le-
vegővel bíró részén egy még 10
évig adómentes ház, mely áll
3 szoba, 2 konyha, pincze és
hozza való mellékhelyiségekből,
szabad kézből eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal. 1254.

Olcsó kölcsön.

Tisztelettel értesitem a pénzköl-
csönt kérő t. feleket, hogy Mészáros
utca 2. sz. a. (Köröspart, Stiedl féle
ház, szemben a Rimanóczy szálló-
dával)

**bankbizományi és hitelfor-
galmi irodát**

nyitottam. A pénzpiac terén bank
tiszviselői és 12 éven át volt takar-
ékpénztári titkári állásomban nyer-
bő tapasztalatok, valamint előkelő
bankok képviselete alapján:

1. Jelzálog és hosszú törlesztéses köl-
csönöket (melyekben a tőke és kamat is
benn foglaltatik) 10—50 évre a lehető legro-
videbb idő alatt és legalacsonyabb kamat-
láb mellett minden előzetes díj és költség
nélkül folyósítottak;

2. régebbi tartozásokat olcsóbb kamatu
kölcsönökkel cserélek fel.

3. köztisztviselőknek, katonatiszteknek
állami, megyei, és városi hivatalnokoknak
csekély heti részletekben törlesztendő 10—15
éves személyhitelt eszközölök ki.

Mindentéle kölcsön ügyletben szí-
vesen álok rendelkezésére és min-
den díjazás nélkül szolgálók felvilá-
gosítással, utbaigazítással délelőtt
9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

Fabudi Ignác,

volt takarékpénztári titkár.

Telefon 424 szám. 930.

Uj vaskereskedés!

Van szerencsém Nagyvárad város és kör-
nyéke n. é. közönségének nagybecsű tudomására
hozni, hogy helyben

Kossuth Lajos-utca 5. sz.

(a volt rendőrségi épületben)

a »nagy ásó«-hoz

címzett

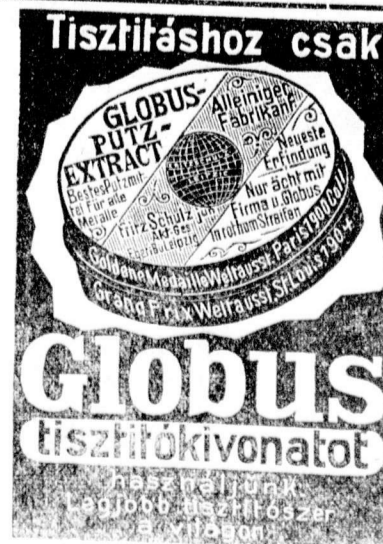
vas- és szerszámkereskedést
nyitottam.

Ahol is mindennemű hengerelt rudvas,
vaslemez, szekér, kocsitengelyek és vasa-
lások, kovács, asztalos és bognár szer-
számok, továbbá mindennemű öntvények,
takaréktűzhelyek és kályhák, huzalszegek
és csavarárúk, valamint a legjobb minő-
ségű zománczozott-, öntött- és lemez-
edények, konyhafelszerelések, továbbá épü-
let- és butorvasalások, mindennemű fegy-
verek, revolverek, töltények és gazdasági
felszerelések, ugyisintén a legjobb minő-
ségű kovács fűtő kőszén és coaks a leg-
olcsóbb napi árban szolgáltatnak!

Tisztelettel:

SCHRIFFERT P.

(a Kugler Albert czég volt üzletvezetője.)

Világhírű
előpataki gyógyviz

Számtalan előismerő nyilatkozat, a kik ennek használata után a legjobb egészségnek örvendenek! Különösen ajánlható a következő bántalmaknál:

1. **A gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgörccs, gyomorégesben** a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és szélcsóban, hányatoknál.
2. **Altesti vérbőségben, vérpanaszban, aranyérben** s az ezzel járó vészkór s kedélykór szokásos székrekedéseivel.
3. **Máj- és lépdegánatokban**, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmainál, sárgaságban, epekövekben, a poszgerj és váltólázakból származott lépdegánoknál.
4. **Fejlődési sápkórban** s az ezen alapuló hőszám zavaroknál, a görvélykór torpid alakjainál s különösen vérszegénységi állapotoknál,
5. **A vesék és húgyhólyag hurutos bántalmainál**, a kezdődő húgykő és fővénylerakódás eseteiben kitűnő húgy-savoldó.
6. **A méh idült tömüléseivel, dagainál, fehér folyás s rendetlen havadásánál.**
7. **A nemi részek gyengeségeiben.**
8. **Angolkórban**, egyáltalában gyermekeknél a szervezet ép és erős kifejlődését vas- és méztartalmánál fogva megelépedően elősegíti, egészséges embereknek is üdítő italul szolgál, s különösen borral vegyítve a háztartásoknál általános használatban van.

Egy literes üveg ára 26 fill.

Egy literes üveg ára 26 fill.

Egyedüli főraktár Biharmegye részére

Maár és Szabó

fűszer-, csemege- és ásványvizek kereskedése
NAGYVÁRADON.

**Wagner Manó-féle
nevelő- és tanintézet**

nyilvánosági joggal, Rákospalotán,
(Budapest mellett, vasuti-, posta-, távirda- és telefon-állomás.)

Az intézet **nyilvános nyolcz osztályu** főgymnasiumában, polgári és elemi iskolájában a tanév szeptember hó 1-én kezdődik.

A kiállított bizonyítványok államérvényesek.

Az intézet öt holdnyi parkban, egészséges helyen fekszik. Az ellátás mintaszerű.

A növendékek lehetnek belakók és bejárók.

Értesítővel szolgál

az igazgatóság.

Uj sirkőraktár!

GERENDAY A. és FIA

akadémiai szobrász
Első országos szabadalmazott bpesti
síremlékmű gyárosok
Nagyváradon Fő-u. 20. sz. alatt
fiók raktárt
nyitottak.

Czipőgyár épületben.

(Kossuth utca.)

Egy szép bolthelyiség azonnal kiadó, esetleg két részre osztható.

78.12

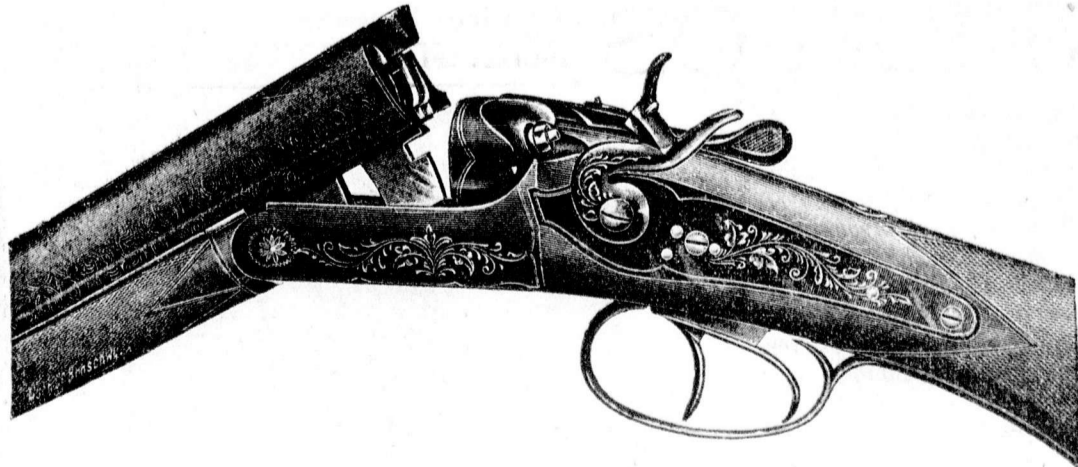
Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban 4 utczai szoba s a hozzá tartozó mellékhelyiségekből álló emeleti lakás **1905. november 1-re kiadó.**

Értekezhetni a »Polgári takarékpénztárnál« Kossuth-utca 4 szám. 1262.

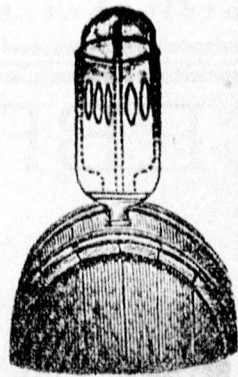
Lőrincz Mór Nagyvárad, Szt. János-u. elején.

Lüttichi, Angol és suhli **FEGYVEREK,** töltények és vadászati kellékek a legmérsékeltebb árban.

Szenzációs találmány boraink védelmére.

Ezen »Hidraulikus aknával lefolytított bornál nem szükséges a töltőgetést havonta ismételni. A csappon álló bort megmenti a borvirág, vagyis penésztől ez által nem lesz soha zavaros és savanyu, így utolsó cseppig kristály tisztán eresztődik le a bor és fölöslegessé válik a kis hordókba való lehuzgálás, vagy üvegbe töltögetés. Darabja 1 forint. Hozzávaló 1 üveg oesztitlin 35 kr.

Kapható Lőrincz Mórnál Nagyváradon.

Hajvágó gépek, önberetvák. mezek nagy választékban.

Gramophon gépek és le-

AJTAY GYULA ÉS TÁRSA

női-divat. férfi-divat. fehérmű. rövidáru üzlete szeptember

hó 10-én megnyílik

Nagyvárad Bémer-tér, a Pannónia-szálloda mellett.

Ajánkozás.

Középkorú intelligens nő, házvezetőnek ajánkozik, intelligens úri házhoz, ki jelenleg is ilyen állásban van; önállóan vezet. Akár helyben vagy közeleli vidéken is hajlandó, ily állást elfoglalni.

1278.

Czím kiadóban.

A több mint félszázad óta fenálló

Le Conservateur

Vezérképviselőség:

NAGYVÁRAD,
SCHLAUCH-TÉR,
Komáromy Jenő.

francia életbiztosító és kihazasító intézet, leányoknak hozományt, fiúknak kezdő üzleti tőkét, szülőknek nyugalmas aggkört biztosít

esek ly évi befizetés alapján.

Az intézet kimutatott tőkéje

482 millió korona

Orvosi vizsgálat nincs!

Nagyarszági Igazgatóság
Budapest, VII., Kerepesi-út 30. szám.

Előnyös
feltételek.

AMERIKAI

ÁRUHÁZ

kézmű- és női divatáru raktár
Nagyvárad, Fő utca (Bazár épület).

Valóban bámulatos olcsó árban lesz most minden raktáron levő áru eladva, tekintettel, hogy szezon végén vagyunk. Tehát érdeke mindenkinek szükségletének mielőbbi beszerzése.

Amerikai Áruház olcsó árai utólérhetetlenek.

Dr. Politzer Jakab

szanatoriuma és vizgyógyintézete
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 7. sz.

Bejáróknak és bennlakóknak

Összes vizgyógyászati és villamgyógyászati, szénsavas-, törpefenyő-, ásványfürdők-, vibrációs massage-, villamos fényfürdők-, fűhalatiók, forrólégkezelés.

GYÓGYVALLATOK: Az idegesség minden neme, tüdő-, gyomor- és bélbajok, Szívbántalmak, Női- és nemibajok, Csúszos bántalmak, (rheuma) köszvény legidültebb eseteiben is. Forrólégfürdőkkel (szárazhőlégszekrény), a tudomány legújabb vívmányával, nagyszerű eredmények elérhetők.

Kényelmes betegszobák.

Olcsó fürdőárok.

Kitűnő ellátás.

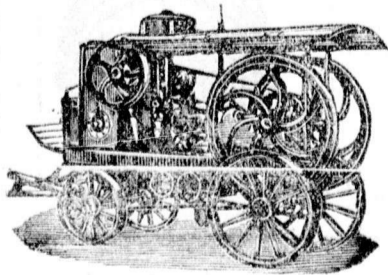
Teljes penzió (külön szobával együtt) napi 7 korona, második osztály 5 korona. Szakképzett fürdős-zemélyzet. Állandó orvosi felügyelet.

Prospektussal és felvilágosítással szívesen szolgál

Dr. Politzer Jakab,
az intézet tulajdonosa és vezetője

DEBRECZENI LAJOS

gőzerőre berendezett gépműhelye
Kolozsvári-utca 29/43. Nagyvárad

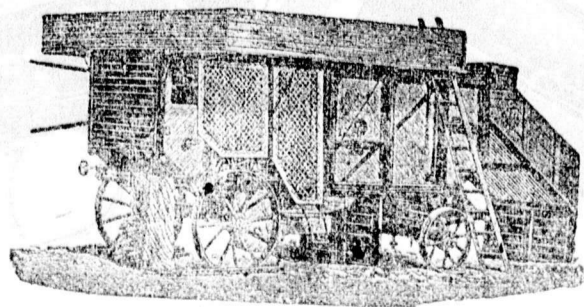
Ajánlom a mai kor igényeinek teljesen megfelelő új gépekkel berendezett műhelyemet; s újonnan felépített gőzcséplőgépeimet, valamint elvállalok bármilyen gépek teljes kijavítását avagy újonnan átalakítását felelőség mellett; u. m. járgányokat, petróleum, gáz, benzín, gőzmotorokat, gőzgépeket, gőzcséplőgépeket és mindenféle gépezeteket.

Készíték mindenféle egyenes és hajlított tengelyeket s mindenféle esztergályozásokat, vas és réz, öntéseket, csapágyakat megmunkálva, eltörött vagy minta után.

Teljesen új tüszekrényeket avagy kijavítását s gőzmalom berendezések javítását elvállalom.

Új villanyvilágító gépeket (Dinamó) teljesen felszerelve készíték bármilyen nagyságban.

Új gőzhenger furógéppel (ezilinder) hengerfurásokat s gépről való leszerelés nélkül vidéken s új karikákkal együtt pontosan készíték.

Eladók

több 6-8 lóerejű M. Allami vasrámás új cséplőgépek, 6-8 lóerejű gőzgépek új használati engedéllyel teljesen üzemképesek felelőség mellett